

90 21/6

...berättigade steg | de allvarigaste tårnagor.

som till inträde i folkpartiet. Det groteska i den sammanblandning som här stundom försöks är att den gloria som omger det utomvärldliga används som vapen eller åtminstone som sköld i den politiska striden. Man anser sig såsom det inre livets utkorade kunna angripa motståndaren inte bara som politiker, utan som representant för det onda och handlande livet. Och vid motangreppet blir man martyr och begär en fristad vid livsförnekelsens och ångestens altare. Det är en taktik som säkerligen bygger mindre på spekulation än på bristande medvetenhet, men den har i svensk debatt blivit tillräckligt anlitad för att beaktas.

Den Jesusgestalt som skimrar för politikens förnekare skulle i våra dagar inte förkunna vare sig Atlantpakt, världsrevolution eller neutralitet. Ingen ställer heller dylika anspråk på Rilkes intellektuelle eller Martinsons luffare. Men för dem som vill utforma samhällsskicket så att det särpräglade och personliga får skydd och försvar är det inte möjligt att stanna vid denna negativism. En radikal ovärldslighet

kan visserligen sägas vara oberoende av allt yttre, kan till och med stimuleras av hårdhet och tvång; det är inte svårt att tänka sig Jesus i ett koncentrationsläger, och berättelserna från dessa vittnar om att personlig storhet en och annan gång blommar i eländet.

Men i det stora hela, det kan vi väl vara överens om, är det inte så. Även det inre livet strävar till uttryck, i förkunsel och dikt. I nutidens stats-tyrannier är, mer än kanske någonsin förr, dessa uttryck förbjudna, själva möjligheterna till fri meddelelse undanröjda. Rilkes intellektuelle kan i ett sådant land inte fly till dikten, Martinsons luffare kan inte protestera mot samhället genom "lättja och håglöshet"; båda blir kuggar i maskineriet, antingen som besjungare av makten eller som arbetare i slavläger. Och på längre sikt blir också den mest radikala ovärldslighet otänkbar; den meditation och det grubbel ur vilket de inre upplevelserna spirar fram bedövas av inlärandet och propagandan. Även det inre livet behöver friheten, och det är i dess namn som friheten skall försvaras.

"Fri debatt" i Morgon-Tidningen

Det socialdemokratiska huvudorganet har äntligen sökt besvara den kritik som även inom partiet framställts mot att tidningen under senaste tiden på sin kultursida systematiskt publicerat artiklar av halvt kommunistisk karaktär. Morgon-Tidningen svarar nu dels att den vill ge utrymme åt fri debatt, dels att det här ej är fråga om halvkommunism, utan

om den s. k. tredje ståndpunkten.

Båda försvarsförsöken är lika ohållbara. Självfallet är att debatt äger rum på en tidnings kultursidor, men det är en helt annan sak att på dessa sidor publicera en rad artiklar som i realiteten innebär propagandastöd åt ett icke demokratiskt parti. Vi har inte i Morgon-Tidningen sett några inlägg för Atlantpakten eller för en omorientering av Sveriges utrikespolitik i västlig riktning — här slutar tydligen friheten — men väl anser tidningen det rimligt att låta driva en ståndpunkt som står kommunismen ytterligt nära. Ty det är fullkomligt godtyckligt att tala om en tredje ståndpunkt, då vederbörande författare nästan uteslutande kritiserar den ena parten i världskonflikten, nämligen de demokratiska staterna, medan ett vagt avståndstagande från den kommunistiska diktaturen markeras i förbigående.

Särskilt förvånande är att Morgon-Tidningen inte med ett ord antyder sin egen ståndpunkt. Tidningen tar alltså inte avstånd från den propaganda som förts på dess kultursida och måste därför rimligtvis anses solidarisera sig med denna. Som ett kuriosum kan anmärkas att

Morgon-Tidningen söker finna ytterligare en försvarslinje genom påståendet att tidningen vill "till svensk allmänhet förmedla åsikter vilka högt förtjänta medarbetare i Dagens Nyheter vägrats framföra i sin egen tidning". Detta påstående är sanningslöst, varmed inte bestrides att Dagens Nyheter skulle vägra att ge plats åt halvkommunistisk eller kommunistisk agitation.